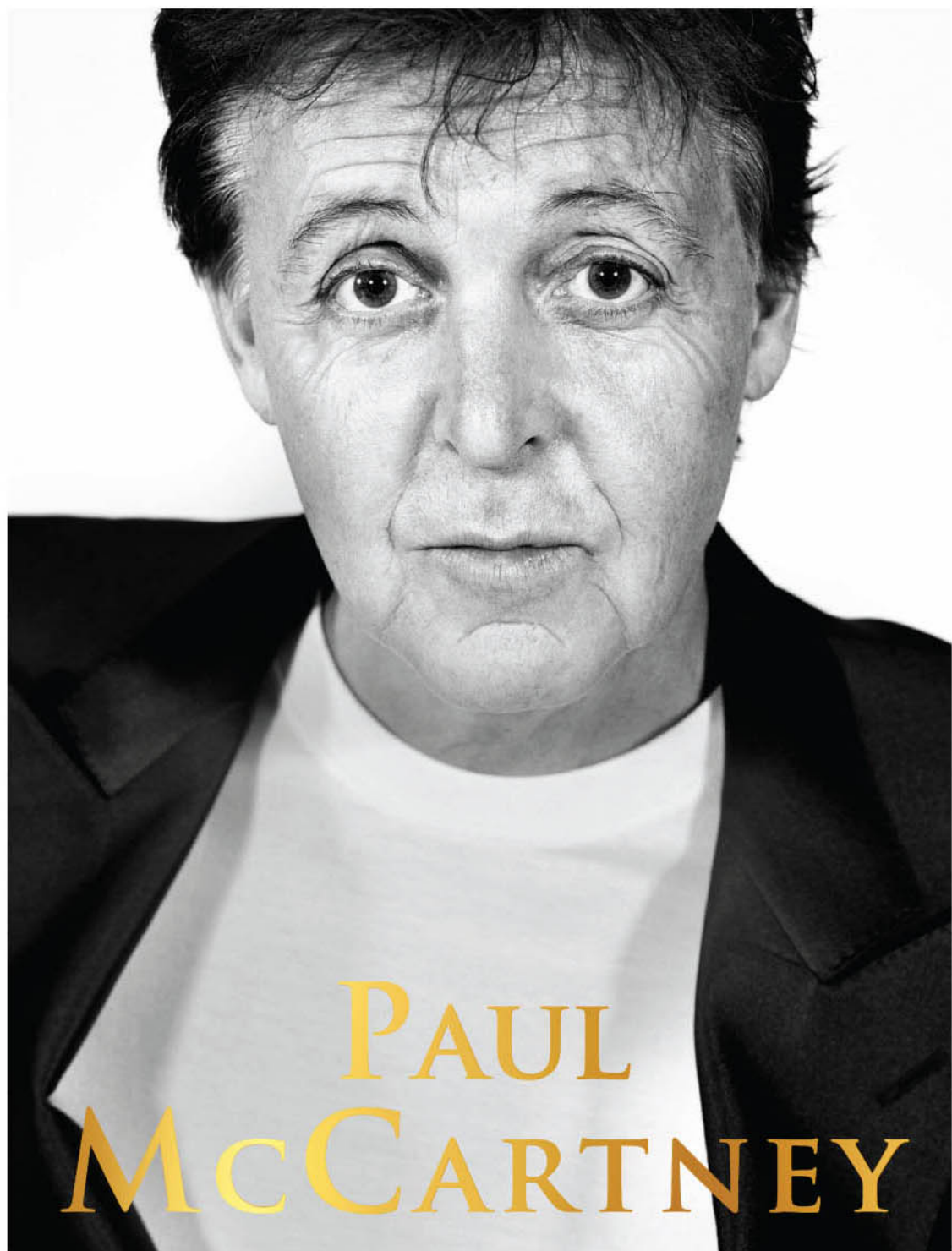

Paul Du Noyer

PAUL
MCCARTNEY

ROZHOVORY

== Paul Du Noyer ==

PAUL
MCCARTNEY
ROZHOVORY

eastone BOOKS

CONVERSATIONS WITH MCCARTNEY

Copyright © Paul Du Noyer 2015

All rights reserved.

Slovak edition © 2016 Eastone Group, a. s.

Translation © 2016 Martin Krankus

Z anglického originálu *Conversations with McCartney*, vydaného v roku 2015
vydavateľstvom Hodder and Stoughton, do slovenčiny preložil Martin Krankus.

V roku 2016 vydalo vydavateľstvo Eastone Books, Bratislava.

Zodpovedná redaktorka: Marianna Petrová

Korektorka: Anetta Letková

Layout: Studio Eastone

Tlač: Kasico, a. s.

www.eastonebooks.com

ISBN 978-80-8109-313-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nemôže byť použitá alebo
reprodukováaná, uchovávaná v informačných systémoch alebo šírená v akejkoľvek
forme a akýmkoľvek spôsobom: elektronicky, mechanicky, kopírovaním,
nahrávaním, skenovaním alebo inak, bez písomného súhlasu majiteľa
autorských práv, s výnimkou citácií v rámci recenzií.

Partnerom tohto vydania je MAGNA ENERGIA, a. s.

Mojim rodičom

Obsah

Úvod	IX
------	----

PRVÁ ČASŤ

1 Veci, ktoré povedal dnes	3
2 Rocker s nanukom	12
3 Ako sa stať Chrobákom	24
4 Vo svetle slávy	39
5 Začalo to byť umenie	52
6 Moja temná hodinka	67
7 Hnev proti stroju	76
8 Astronaut a Mesiac	84
9 Začínať od nuly	92
10 Vzlietnutie	99
11 Sklopené krídla	107
12 O žabách a požiarnikoch	116
13 Skvelý nápad, Eddie!	126
14 Ľahká britská hudba	135
15 John	144

DRUHÁ ČASŤ

16 Nevybavené účty	157
17 Apollo C. Vermouth	170
18 Hrniec plný zlata	180
19 Čarovný experiment	189
20 Za úsmevom	199

21	Život je ľahký v pekňých šatách	211
22	Nebo a zem	218
23	Pankáči a rivali	229
24	Keby som nestál na pódiu	235
25	Ďalšia divoká préria	245
26	Kravské zvonce	253
27	Urob to hneď	263
28	Omylnosť	269
29	Linda	281
30	Láska	294
	 Záver: Päťdesiat obľúbených	 300
	 Poďakovanie	 311
	Register	313
	Zdroje fotografií	321

Úvod

Ja vlastne nechcem byť žijúcou legendou. Dal som sa na to, aby som sa vyhol práci a aby som mohol baliť baby. Zopár som ich aj zbalil, práci som sa vyhol, takže som tak nejako tam, kde som chcel byť.

— Paul McCartney

Najbližšie som sa ocitol zoči-voči smrti vtedy, keď som dostal v detstve astmatický záchvat. Skončil som v liverpoolskej nemocnici s kyslíkovou maskou zatlačenou do tváre a so slúchadlami na ušiach. V rádiu práve púšťali nový album Beatles *Abbey Road* v celej jeho dĺžke. Preto keď ľudia povedia, že hudba tejto skupiny „svedčí životu“, chápem to veľmi doslovne. V tom momente som si uvedomil, ako veľmi ich milujem a ako veľmi som chcel žiť.

To bolo v roku 1969. Odvtedy sa tí pankharti, samozrejme, rozišli.

Prirodzene, že som im to odpustil a nadšene som sledoval ich sólové kariéry. Vyrástol som a stal sa hudobným novinárom. Mal som šťastie robiť pri mnohých príležitostiach rozhovory s Paulom McCartneym. John Lennon zomrel predtým, než som mal možnosť sa s ním stretnúť, čo považujem za svoje najväčšie profesionálne sklamanie. Zdalo sa mi, že s Paulom nám to vypálilo perfektne.

A takto vznikla táto kniha. Pospájal som dohromady naše roztrúsené konverzácie, ktoré vznikli pri týchto príležitostiach, a usporiadal som ich do jedného rozprávania. Z neho sa, dúfam, zrodí príbeh hudobníka

McCartneyho, vyrozprávaný jeho vlastnými slovami, doplnenými aj niekoľkými mojimi. Počas jeho dlhej kariéry sa zrodilo obrovské dielo, ktoré odmieňa svojich poslucháčov na každom kroku.

Jeho pozícia nemá obdobu, či ju už meriame komerčným úspechom, umeleckým dosahom, alebo vplyvom na druhých. Pre budúce generácie bude jeho reputácia absolútne nezdolateľná. Ja by som ešte doplnil, že McCartneyho hudba, ktorú občas kritici zhadzujú ako príliš bezpečnú a uhladenú, je ešte častejšie priekopnícka a vyslovene zvláštna.

Odkedy Paul v roku 1957 vstúpil do kapely Johna Lennona Quarrymen, príliš často sa nezastavil, aby nabral dych. Nadčasový love song napíše s rovnakou ľahkosťou, s akou sa iní ľudia nadýchnu. Rock and roll zahrá s väčšou dávkou surovosti a výbojnosti, akú si spájate s väzením. Anglická kráľovná si myslí, že je skvostný, ale aj tie najvyhranenejšie avantgardné typy priznávajú, že jeho hudba nezaostáva za najrôznejšími podivnosťami. Od detského popu až po klasickú hudbu neexistuje vari žáner, ktorý by si nevyskúšal; so šírkou umeleckého záberu Paula McCartneyho by mohol súperiť hádam už len Picasso.

Urobiť hit je v skutočnosti veľmi ťažké. Vytvárať ich v jednom kuse je prakticky nemožné. Pri všetkých vrcholoch aj slabších momentoch dokáže McCartneyho kariéra vyzvať akéhokoľvek súpera, ktorého by sme voči nej nominovali. Omrvinky z jeho stola by mohli byť pýchou menších pesničkárov. Šoubiznis je krásny v tom, že dáva ľuďom to, čo chcú. Umenie je očarujúce v tom, že nám dáva to, o čom sme nikdy nevedeli, že to chceme. Krása Paula McCartneyho spočíva v tom, že robí oboje.

Boli jeho výsledky neustále skvelé? Vôbec nie. Keď sa pozeráme na to, ako jasne žiari jeho hviezda, v celej populárnej hudbe neexistuje skladateľ, ktorý by sa vyrovnal schopnosti tohto muža napísať pesničku, ktorá rozospieva celý svet.

Beatles dosiahli v populárnej hudbe úroveň dokonalosti vo veľmi ranom veku. Potom robili niečo zdanlivo neuveriteľné – s každou novou nahrávkou odhaľovali stále novú a úplne odlišnú úroveň dokonalosti. Nemohlo to vydržať naveky. Ani nevydržalo. Lenže od Paula, rovnako ako od Johna

Lennona, sa očakávalo, že bude znovu a znovu robiť nemožné, inak ho neminie krutý osud.

Paul sa dokázal vďaka svojej zručnosti posúvať z polohy maniaka až do polohy veľmi uhladeného džentlmena. Dušou bol však stále v šoubiznise. Aj keď z neho jeho úspechy s Beatles urobili lídra novej rockovej kultúry, ktorú pomáhali vytvoriť, jeho srdce sa nevedelo vzdať občasných detských riekaniak alebo kúskov pre mamičky a oteckov.

Bol to teda bezostyšný populista? Možno trochu aj áno, keďže nikdy nevidel dôvody na to, aby okresával svoju hudobnú paletu. Robí mu to však poriadnu medvediu službu, že pre svoju všestrannosť nepôsobí ako veľký umelec. Rečou básnika by sme mohli povedať, že McCartneyho dielo je ako dub: kmeň je silný a široký, ale jeho konáre sa šíria a krúčia do fantastických vzorov.

Od porovnávania s Picassom sa sám múdro dištancuje, ale prekračovanie kategórií či schopnosť prepojiť tradičné zručnosti s chuťou po novom a nevyskúšanom sú veci, ktoré McCartney obdivuje. Okrem toho má aj enormný záber, ktorý svedčí o jeho energii a trvácnosti. McCartneyho hudba sa nikdy nevyvíjala len jedným smerom. Namiesto toho pripomína akúsi odvíjajúcu sa špirálu, ktorá sa stále rozširuje.

Paul McCartney sa narodil 18. júna 1942, pred nástupom éry rock and rollu. Formoval sa vo svete, ktorý je dnes už celkom preč a ktorý odplašili priamo samotní Beatles. Dospieval počas dozvukov druhej svetovej vojny, jedného z najväčších konfliktov histórie ľudstva. Všetky mysle sa teraz sústredili na *moderný* svet, a čím menej sa tento svet podobal na minulosť, tým lepšie. S obzerania sa späť sa nedalo nič naučiť. Aspoň takto sa to vtedy vnímalo.

Paul by mohol byť vo všetkých ohľadoch jedným z tých nástročných rebelov, ktorých jeho generácia s takou chuťou produkovala. Vo svojom srdci však nebol nikdy tým, kto búral ikony. To je rozpor, ktorý je stále prítomný v jeho hudbe a ktorý živí kritiku niektorých na jeho dielo. Lenže v skutočnosti ide o jediný kľúč k jeho veľkosti. Je jedným z posledných zo stále sa zmenšujúceho počtu ľudí, ktorých neformoval len rock, pretože do určitej miery rozumeli hudbe už predtým, než sa dostala do ich uší.

Táto kniha však nie je len o Beatles. Raz som McCartneymu povedal, ako majú niektorí autori tendenciu stláčať desaťročia jeho života po roku 1970 do povrchného P. S. Paul odpovedal:

Teraz, keď si to spomenul, to vidíš aj sám. Stretol som už veľa novinárov, ktorí museli získať prvotriedne články a ktorí museli vedieť, ako to chodí. Bol to Chrobák. Tak to v podstate chodí. V každej knihe o Johnovi Lennonovi píšú to isté. Zhušťujú celé jeho obdobie s Yoko: „Ach, hej, vykrikovali o mieri, nosili čudné klobúky a slnečné okuliare a boli militantní, však?“ Dá sa to stlačiť celkom ľahko.

Lenže mne sa to svojím spôsobom páči – platí to aj o hudbe, ktorú som v tom čase písal. Páči sa mi, pretože je neobjavená. Skutočne to vôbec nevidia: Nie, od éry Beatles nič nenapísal.

Hneď ako to začnete vnímať... Mám na mysli to, že z komerčného hľadiska existujú veci, ktorých sa predalo viac než čohokoľvek od Beatles, ako pesnička *Mull of Kintyre*. Kriticky si však nemyslím, že by to ľudia vzali do úvahy. Aj keď mnohým sa to páčilo. Takže kto vlastne som?

Niežeby ho Beatles nejako zahanbovali, aj keď ich ľudia spomínali celé roky v začiatkoch Paulovej sólovej dráhy. Pri všetkých rozhovoroch som si uvedomil, že ich vyťahuje častejšie než ja.

Vravieval som svojim deťom: „Vy ste jediné, ktoré sa ma nikdy nepýtajú na Beatles!“ Želal som si, aby sa u nás zastavili ich kamaráti a opýtali sa: „Aké to bolo fungovať v Beatles?“ Nuž, poviem vám... A moje decká by len zavzdychali, že tak to teda nie.

Také sú deti, nechcú o tých hlúpostiach počúvať, ale ich kamaráti áno. Ja by som si len tak veselo zamrmľal, že keď už teda spomenuli Beatles, tak... A o hodinu neskôr...

Kvôli Beatles však ignorujeme skvelú hudbu, ktorú urobil počas štyridsiatich piatich rokov sólovej kariéry. V tejto knihe chcem tento nepomer napraviť. Paul mi povedal, že na jeho kariéru sa

raz budú ľudia pozeráť v celistvosti. Rád by som si myslel, že ten deň už nastal.

Musíme vnímať bohatstvo a rôznorodosť McCartneyho sólovej tvorby – od neslávneho zboru žiab až po jeho najezoterickejšiu elektronickú hudbu. Krása celej jeho tvorby spočíva v nekonečných variáciách a prekvapeniach.

Jeho repertoár obsahuje mnoho stoviek piesní. Vieme, že napísal *Penny Lane* a *Hey Jude*. Mali by sme poznamenať, že po nich prišli menej známe, ale krásne veci, ktoré nakoniec prežijú nás všetkých. McCartneyho post-beatlesovský materiál je kuriózne podhodnotený poklad popovej histórie. On sám s tým súhlasí.

Moja teória je, že v nasledujúcich rokoch sa ľudia začnú pozeráť na všetku moju tvorbu len v súvislosti s tým, že nasledovala po Beatles. Ohrozené sú songy od *Here There and Everywhere*, *Yesterday*, *Fool on the Hill* až po *Bip Bop* (z albumu *Wild Life* od Wings), čo je už len taká bezvýznamná pesnička. Popravde, ja som ju vždy neznášal.

Myslím si, že vnímanie mojej tvorby v budúcnosti bude takéto. A o Johnovej tvorbe platí to isté. Budú ju skúmať viac do hĺbky a pomyslia si: „Ach, už vidím, kam tým mieril.“ Pretože to nie je očividné, a to je dobre. Je to o niečo tajomnejšie než niektoré veci, ktoré sme robili spolu a ktoré boli úplne komerčné. Myslím si však, že postupom času to bude pôsobiť čoraz normálnejšie.

Aj keď som poprehadzoval poradie, prvý rozhovor v tejto knihe sa datuje do roku 1979, keď ma vyslali na tlačovku do zákulisia pred koncertom Paula McCartneyho v Liverpoole. Bolo to splnenie snov a zároveň moment, keď som si uvedomil, že som vykročil na správnu cestu svojej kariéry. Aj keď táto kniha nie je ani tak životopis, ako skôr portrét, aspoň je to portrét zo života. S výnimkou niektorých označených citácií je každý McCartneyho výrok, ktorý si tu prečítate, z prvej ruky.

S Paulom som sa stretával pravidelne, keď som pracoval ako novinár pre časopisy, ako *NME*, *Q*, *MOJO* a *The World*. Pomáhal som mu aj s niektorými príhovormi či brožúrami k turné, balíčkami pre tlač a poznámkami na

albumoch. Vždy sme sa sústreďovali na hudbu, aj keď nikdy nie príliš upnuto alebo čisto technicky. Keď hovoril o svojich piesňach, delil sa o mnohé svoje spomienky a opisoval osobné radosti a strasti, ktoré počas života prežil. V rozprávaniach, ktoré nasledujú potom, sú určite medzery, pretože sme vždy mali istú tému, ktorej sme sa chceli venovať. O všetkých etapách svojej kariéry však rozprával voľne.

Prvá časť tejto knihy je chronologická, druhá viac tematická. V skutočnosti pri rozhovoroch rád kľže tam a späť. Ja som naše rozhovory „remixoval“, aby som zlepšil ich súslednosť. Počas viac než tridsiatich rokov mi nakoniec veľmi jasne opísal, aké je to vlastne byť Paulom McCartneym.

Pomohlo mi, že som z Liverpoolu. Obaja sme začali svoju životnú dráhu v Anfelde, vo štvrti so stupňovitými uličkami okolo futbalového ihriska. Potom sme sa presťahovali do rovnakých domov na opačných stranách mesta. S rozdielom dvanástich rokov sme chodili do podobných škôl. Občas sme sa odklonili od témy a bavili sa o trasách autobusov, dokoch a obchodných domoch až do absurdných detailov.

Paul si však nikdy nemyslel, že sa stal takou hviezdou, za akú ho považovali všetci ostatní. Neznáša, keď má vyzerieť nedotknuteľne alebo veľkolepo. Vždy bol dôsledný v tom, aby naše rozhovory budili dojem konverzácií.

Netvárim sa ako jeho osobný priateľ, ale naše stretnutia boli priateľské. Zblízka som videl obrovský tlak na jeho čas a pozornosť. A on to znášal s pozoruhodnou trpezlivosťou vrátane mojich ustavičných otázok. Dospel som k názoru, že Paul McCartney je slušný chlapík, ktorý je zhodou okolností génius.

Prvá část

PRVÁ KAPITOLA

Veci, ktoré povedal dnes

Rozhovory s McCartneym

Sprvu je nemožné nemyslieť na to, že sa „rozprávate s Paulom McCartneym“. Počas našich rozhovorov mi myseľ zaplavovali spomienky na mladosť, na to, ako som počúval jeho hudbu, ako som ho vnímal len ako napoly mýtického fantóma. Každý celoživotný fanúšik Beatles by sa cítil rovnako. Chvíľku trvá, kým toto okúzlenie a úžas prekonáte. Odvtedy som prišiel na to, že podobné pocity zažívajú aj iní ľudia, ktorí sa po prvýkrát ocitnú v jeho prítomnosti.

On sám sa s tým vyrovnal s nacvičenou ľahkosťou a víťazne sa stiahol do úzadia. Je to schopnosť, ktorú si u Paula McCartneyho všimli všetci. Rôzni ľudia si ju vysvetľujú ako slušné správanie alebo – už menej lichotivo – ako manipulatívny šarm skúseného znalca pre styk s verejnosťou. Myslím si, že on sám dobre rozumie tomu, ako sa javí ostatnému svetu, ale nie je posadnutý otázkou imidžu. S najväčšou pravdepodobnosťou ho roky skúseností naučili premeniť svoju prirodzenú privetivosť na každodenný *modus operandi*.

Ani hudobníci nie sú imúnni voči sile jeho príbehu. Od roku 1989 som robil rozhovory so všetkými členmi Paulovej kapely a všetci sa priznali, že tomu vo svojom vnútri stále nemôžu uveriť. Gitaristi opisujú, ako sa na pódiu trasú, keď hrajú rovnaké rify, s ktorými bojovali ako úplní začiatočníci. Vokalistky si spomínajú na úžas pri doťahovaní sa na hlas, ktorý znel z prvých nahrávok, ktoré v živote vlastnili. Bubeníci hovoria o tom, ako zbierali odvahu na

to, aby sa chytili na najoslavovanejšieho basového gitaristu všetkých čias. Nakoniec, sú to profesionáli a všetko zvládnu, ale kto by im mohol vyčítať momenty, keď sa im pri Paulovi na chvíľu zastaví srdce?

Ja sám som presvedčený, že moje srdce sa zastavilo, keď raz Chrobák Paul McCartney prešiel okolo mňa vo svojom Mini Cooperi na vidieckej ceste pri Liverpoole. Boli sme vonku hľadať domy futbalistov a pýtať si od nich autogramy. Lenže skutočný Chrobák? Že by sa tu otáčal uprostred repného poľa v Lancashire? Zízali sme naňho ako vyjavení. „Videl si to, čo práve ja?“ A keď som po prvýkrát zbadal vystupovať Paula s kapelou Wings na Liverpool Empire, myslím si, že som bol jeden z tisícov v dave, ktorí boli viac v nemom úžase z toho, že sú s ním v tej istej miestnosti, ako zo samotnej hudby. Také sú pocity všetkých fanúšikov na celom svete.

A potom boli chvíle, keď som bol jediný v McCartneyho obecenstve. Sedával som na skúškach, čakajúc na rozhovor, a ocital som sa v jeho tesnej blízkosti. On sa pozeral len na mňa a hmatal po akordoch na *Fool on the Hill* alebo dával *All Shook Up*, akoby som predstavoval celý štadión duší v jednom tele. V miestnosti bol celý jeho tím, tak zvláštne nezaujatý. Rozmotával káble, zdvíhal puzdrá s nástrojmi, hľadal si tiché kútiky, kde by si mohol vybaviť telefonáty. Ja som bol jediný, ktorý mal ten luxus sledovať a žasnúť.

Rozhovory pre túto knihu vznikali väčšinou na dvoch miestach: buď v jeho kancelárii v Londýne v MPL*, alebo v jeho štúdiu v Sussexe, ktoré je známe aj ako „Mlyn“. Spomenuté prvé miesto je vysoká a úzka budova, týčiaca sa nad Soho Square. Počas našich konverzácií pri širokom okne jeho miestnosti na poschodí sa Paulove oči možno občas zatúlali na listami pokryté trávniky, na ktorých radi obedovali pracovníci miestnych kancelárií. Štýl interiéru MPL je útulné *art deco*. Na stenách visia moderné maľby alebo zarámované fotografie Lindy McCartneyovej a čestné miesto patrí jej slávnemu záberu Paula a Johna, ako sa smejú a držia za ruky na večierku Briana Epsteinu, ktorý zorganizoval vo svojom dome pri uvádzaní albumu *Sgt. Pepper's* v roku 1967.

Mlyn (the Mill), ktorého oficiálny názov znie Hog Hill, je len niekoľko hodín cesty od Londýna. Nachádza sa uprostred tichého vidieka blízko

* McCartney Productions Ltd.

južného pobrežia. V jeho starodávnych zákutiach sa dnes skrývajú skúšobne a nahrávacie štúdio. V jednom kúte je umiestnená dvojité basa, na ktorej hral člen kapely Elvise Presleyho Bill Black. Je to skutočný totem rock and rollovej histórie, ktorý kúpila Linda McCartney ako narodeninový darček. Nikdy som si netrúfol sa tej gitary dotknúť – ani onej preslávenej basgitary Höfner, ktorá bola tak často pri mojej stoličke. Paul mal však vo zvyku po tom nástroji s láskou potľapať, keď okolo neho prechádzal.

Jeho denný režim si celkom držal svoju štruktúru a málokedy nás niekto rušil s výnimkou chvíľ, keď priniesol čaj a čokoládové keksíky. „Alebo si daj kapučíno,“ vravieval občas v MPL. „Nezabudni, chlapče, že teraz si v Soho,“ vravieval s typickým miestnym akcentom.

Už od raných čias Beatles bol Paul známy svojím zmyslom pre diplomaciu, hlavne keď čelil drsnému Lennonovi. Na pódiu to bol väčšinou on, kto sa prihováral obecenstvu, aj keď ľudia ako lídra vnímali práve Johna. V cudzích krajinách sa snažil povedať zopár slov v miestnom jazyku. Lenže diplomatom ľudia pre ich ľsti často nedôverujú, aj keď ich môžu chváliť pre ich takt a citlivosť voči druhým.

Napriek tomu som v ňom nikdy nevidel toho vypočítavého lišiaka, za ktorého ho niektorí ohovárači označovali. Vezmite si napríklad jeho nepremyslenú a tupú odpoveď na to, keď v roku 1980 zavraždili Johna Lennona. „To je naprd, čo?“ Tieto slová vyslovil práve vtedy, keď bolo potrebné predniesť nejaký dôstojný a starostlivo pripravený výrok. V tej chvíli bol šokovaný a zaskočený úprimným smútkom, ale jeho citát vyvolal oheň na streche. To, ako okomentoval rozpad Beatles, ako sa píše v jednej z nasledujúcich kapitol, je podobný prípad uleteného prechmatu, a určite nie majstrovsky premysleného vyjadrenia.

Viac než väčšine hviezd mu však vyhovuje formát vopred nastaveného a gradujuceho rozhovoru. McCartney už hrá svoju mediálnu hru dlhšie než ktorýkoľvek autor, ktorý sa s ním chce stretnúť. Ukázal sa na stránkach *NME* (v časoch, keď sa tento časopis volal ešte *New Musical Express*) ešte predtým, než boli jeho súčasní zamestnanci na svete. Vyzná sa v hudobných časopisoch a televíznych programoch na akejkolvek pôde. Podobne ako kráľovná Alžbeta II., ktorá prijala každého premiéra od čias Winstona Churchilla, ich videl všetkých prísť aj odísť.

„Vždy sa nájde niekto, kto bude nadávať na to, čo robíš,“ hovorí.

Keď sme (Beatles) zaznamenali prvé úspechy, v *Daily Mirror* pracoval chlapík menom Donald Zec, ktorý bol poriadna sviňa. Keď sme s ním mali robiť rozhovor, bolo tam riziko, že sa do nás pustí. Lenže všetci ostatní boli celkom v pohode. Sadli ste si a povedali ste (*nadšene*): „Jasné, poviem vám o svojom albume.“

Dnes je to však ešte viac takéto. Veľa ľudí si povedalo: „To je dobrý nápad, poďme do všetkých hustí, poďme si to všetko vymyslieť!“ Pretože presne toto nepochybne robia. Je to šialené. Keď sme sa snažili dať tomu nejaký zmysel, sami sme sa do toho zamotali.

Paul naďalej ochotne poskytuje rozhovory, aspoň keď má na to dôvod. Typické sedenie sa mohlo začať tým, že si pískal, potľapkával sa po nohách v svižnom rytme, zatiaľ čo ja som si pripravoval prvú otázku. Jeho správanie bolo na hony vzdialené od väčšiny ostatných hviezd, ktoré majú vo zvyku vyčkávať v akejsi utrpenej rezignácii alebo naježenom podozrení.

„Okej, tak čo chceš vedieť, kámo?“ znela jeho prvá otázka.

Keď pracoval na projekte *Anthology*, čo je dokumentárny film, album a kniha v jednom balíčku, ktorý predstavuje oficiálne ohliadnutie sa Beatles za ich kariérou, musel krotiť svoje vlastné nadšenie na obranu ešte žijúcich členov kapely.

Presne tak to potom vyzeralo. Chystali sme tlačovku ako Beatles. Ak som sa teda priveľmi snažil, mohlo to byť na škodu. Normálne každému, kto sa pri mne mihne, poviem: „Jasná páka!“ Vieš? A potom, keď je tlačovka, je to: „Nuž, tak sme počuli všetko, čo chcel povedať *on*.“ Je to skrátka moja prirodzená reakcia. Keď sa do niečoho pustím, chcem sa vidieť s každým, kto chce vidieť mňa. Povedal som si, že by som sa mal asi trochu krotiť.

Po svojom veľkom turné v roku 1990 priznal, že sa pred svetovou tlačou znovu cítil nervózny. Čoskoro bol však zase vo svojom živle – a šlo to takmer až *príliš* hladko.

Tešil som sa na ťažké otázky, pretože ostatné ma už nudili. Zrazu som si uvedomil: „Už poznám každú poondenu otázku, ktorú mi položia.“ Máte svoje sebavedomie. Znovu sa rozprávate s ľuďmi, nie s „renomovanými žurnalistami“.

Tak bravúrne, ako zvláda Paul rozhovory, zvláda aj novinárov. Medzi celebritami sa vyznačuje až do tej miery, že sa sám pýta novinárov na nich samotných a len málokto vie odolať takejto pocte. Ešte predtým, než začali byť populárne „selfička“, Paul štandardne pózoval so začudovanými novinármi a vytváral fotografické momentky. Osobné dotyky majú pri styku s verejnosťou cenu zlata. Počas jedného natáčaného rozhovoru, keď vzal do ruky mandolínu a zahral mi svoju novú pesničku *Dance Tonight*, ktorú napísal pre svoju dcérku Beatrice, sa ku mne naklonil a podal mi svoje brnkadlo. Pri takýchto momentoch fanúšik vo vašom vnútri odstrčí profesionála nabok.

Vo všeobecnosti som mal dojem, že dobre reagoval vtedy, keď som sa mu zdal dobre oboznámený s jeho kariérou – občas, ako so smiechom poznamenal, viac než on sám. A je rád, keď sa s ním rozprávate rovnako neformálne ako on oslovuje druhých. Tak ako všetci ostatní, tiež neznáša, keď má pocit krížového výsluchu. Naše konverzácie boli vždy štruktúrované tak, aby to boli rozhovory, nie vypočúvania.

McCartney je sebavedomý rozprávač, ktorý vie, ako si má riadiť svoje rozhovory bez toho, aby pôsobil dominantne. Vie sa dobre vyjadrovať a v odpovediach je celkom stručný, ale keď sa uvoľní alebo sa chce nonšalantne vyhnúť niečomu, čo mu nevyhovuje, vie byť celkom utáraný. Nie je vždy úplne jednoduché skočiť mu do reči – nielen kvôli sile jeho šarmu, ale aj preto, lebo každá jeho myšlienka niekoho obvykle zaujíma.

Koniec koncov, je žijúcim hlasom histórie a jeho poznámky môžu mať svoju hodnotu. „Chal“ hovorí. „To robím. Venujem sa okrajovým záležitostiam.“

Prirodzene, má mierny liverpoolsky akcent, ktorý sa asi ešte umocňuje, keď sa rozpráva s nejakým súkmeňovcom. Bol dvakrát ženatý s Američankou a v tejto krajine strávil veľa času, ale v jeho reči je len málo

zo stredoatlantickej proveniencie. Skôr sa drží prejavu anglického školáka v základnej škole z päťdesiatych rokov. Nevyrastal na ulici a jeho rodina mala ambície. Dodnes priznáva pocit viny z toho, že si uťahoval z matky, ktorá sa snažila opravovať jeho severskú výslovnosť.

Až na Ringa všetci mladí Chrobáci pochádzali z predmestia a ich prízvuku chýbala hrdelná drsnosť ľudí z liverpoolských dokov. Jeho reč je stále viac doslovne muzikálna, sklzáva do melódií alebo nejakých zjavných imitácií hudobných nástrojov, spôsobom, ktorý sa vzpiera tlačenej hudobnej transkripcii. Nikdy sa neuspokojí len s opisom nejakej hudby; musí ju hneď *predviesť*.

Podobným spôsobom mu nestačí *reprodukovat'* niečie slová: predvedie až divadelné zosobnenie. Nikdy si neodpustí príležitosť zahrať si komediálneho Škóta, ľahostajného Lancastriána alebo prešibaného chlapíka z Cockney. Občas začne rozvláčne, ba až prehnane šušlať, hlavne vtedy, keď napodobňuje niekdajší šoubiznis. Nie je teda až také prekvapivé, že v detstve spolu s bratom miloval platne od herca a komika Petra Sellersa.

Všetci máme svoje slovné tiky a u Paula je najvýraznejšie používanie prívlastkov. Všimol si to, keď som mu ukázal prepisy našich rozhovorov. Myslím si, že to pramení z tendencie bagatelizovať výroky, ktoré mu môžu pripadať nepodstatné alebo ohrozujúce. Preto hovorí: „Beatles bola *skvelá* kapelka“ alebo „Som *celkom* úspešný“ alebo „Prídeš na to, že si sa *tak trochu* preslávil.“ Pri osobnom rozhovore to znie príjemne skromne, ale na papieri to pôsobí nesmelosť.

Dá sa povedať, že v jazyku sa vyžíva. Keď sa vyskytne príležitosť na slovnú hračku, málokedy odolá. Jeho zmysel pre túto slovnú samopašnosť sa, prirodzene, premieta do jeho piesňovej tvorby, ako mi vysvetlil, keď sme sa bavili o niekoľkých skladbách z roku 2005 – *How Kind of You a English Tea*.

Milujem jazyk. Zaujíma ma, ako Briti rozprávajú po anglicky. V škole som sa učil španielčinu, latinčinu, nemčinu a mal som rád angličtinu. Môj otec miloval krížovky. Takže mám rád jazyk.

Začal som si všímať, že anglická noblesa má nielen iný prízvuk, ale aj iný slovník. Poznám zopár nóbl Angličanov, ktorí sú milí, ale hovoria veci

inak. Ja môžem povedať: „To je od vás pekné. Necítil som sa až tak dobre.“ A oni povedia: „Je od vás pekné, že ste na mňa mysleli, keď ma postihla tá mrzutosť.“ Študujem to už celé roky a milujem to. Hrám sa s rečou.

Vlastne som si dnes pustil *Walrus* a zbadal som, že všetko spolu súvisí. Siahla to až po *Alicu v krajine zázrakov*, kroket, plameniaky... Všetko je to veľmi hlboké a tvaroslovné. Najpozornejšie počúvajú vetvy ibišov a ruží. Je to Lewis Carroll.

Už od roku 1962 od Paula veľakrát niekto chcel, aby mu vyrozprával svoj životný príbeh. Má v tomto umení bohaté skúsenosti, aj keď si za tie roky už jednotlivé historky vyberá starostlivejšie a jeho rozprávanie je oveľa uhladenejšie.

Jeho pamäť nie je až taká podrobne chronologická, ako by si tí, ktorí s ním vedú rozhovory, priali. Môže z nej vyloviť uplynulé udalosti v úplne náhodnom poradí. Aby si to celé zjednodušil, vysype zo seba svoje spomienky. Často sa na mňa spoľahol, aby som si od neho sám vyžiadal nejaké detaily týkajúce sa jeho kariéry. Raz som si pri obede s Paulom a spisovateľom Markom Lewisohnom, najvýznamnejším svetovým znalcom histórie Beatles, náhle uvedomil, že moje čmáranice slúžia Paulovi ako akýsi externý pevný disk.

(Spomínam si aj na to, že to bol vianočný obed v MPL. Paul mal hravú náladu a nasadil si na hlavu papierový klobúk, ktorý si vytiahol z vianočnej prskavky, za ktorú potiahol spolu s mojou ženou.)

Pri jednom rozhovore som sa snažil overiť si sled udalostí pri vystúpení Beatles na streche budovy v roku 1969. Záznam sa natáčal na streche ich administratívnej budovy Apple na Savile Row v Londýne pre film *Let It Be*. Zahráli *Get Back* a nevediac o tom, že je to naposledy, sa uklonili ostatnému svetu. Opýtal som sa ho, či v tom čase vari netušil, že to bude ich posledné verejné vystúpenie. „Nie...“ Zarazil sa. „A bolo, mimochodom? Neviem, človeče. Ja tieto kraviny nekontrolujem. Ako vidíš, doteraz na to dosť dlabem. Je to zaujímavá vec. Celkom sa hodí mať poruke všetkých týchto analytikov. Nám, ktorí to *robíme*, potom pripomínajú, ako to bolo.“

Napriek tomu sa svet hemží spísanými dejinami Beatles i samotného McCartneyho, ktorý v nich nevidí ani štipku pravdy. Obzvlášť skeptický je